תלמוד ירושלמי · מפרשים · חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי · סדר נשים

חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי יבמות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי יבמות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-חתם-סופר-על-תלמוד-ירושלמי-יבמות/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
הלכה ד 4
פרק ח 4
הלכה ב 4
פרק י 5
הלכה ו 5
הלכה ח 5
פרק יד 5
הלכה א 5
פרק טו 6
הלכה ח 6
פרק טז 6
הלכה ג 6
הלכה ו 6
הלכה ז 7

פרק ב

הלכה ד

אמר ר"י בי בר בון טעם דרב אברהם אסור בכל נשי ישראל וכו'. וקשה דרבותא ה"ל לומר יעקב אסור בנשי ישראל ונשותיו באנשי ישראל דאסורים משום אשת אבי אבותיו אעפ"י שאינו אמו ודוחק לומר דרב פליג אברייתא דנשי אבותיו אין להם הפסק (וברמב"ם באמת ממשיל ביעקב וכן בש"ע) וי"ל דס"ל להירושלמי שניות דר"ח יש להם הפסק אם לא שיהיה משני צדדים בנו מאשתו ממש ולא מאנוסתו ואלו פלגשי יעקב היה להם דין מפותה להפוסקים פלגשים בלא קידושין וכמה מפרשים התנצלו על ראובן בזה ששכב עם בלהה ולפ"ז אזדא ליה ראיות הרמב"ן שהביא הרא"ש פ"ב דיבמות מזה הירושלמי והקצרתי וק"ל:

אי תימר תורה. עיין בתשובת מהרי"ל רס"י פ"ה ונ"ל דלמהרי"ל א"א לפרש כמו שפרשוהו האחרונים וא"ת תורה היא היינו שהוא דאורייתא ממש מפרשת עריות דזה לא יעלה על הדעת מהיכי תיתי לחייב עליו כרת. אך דא"ת תורה היא ר"ל דינא הוא ככל שניות ולא רק משום מראית עין בעלמא וע"ז מייתי מרצפה ומדאמר ליה נביא נשי אדוניך בחיקך נמצא שהותרה אשת חמיו להדיא עפ"י נביא וכללא הוא כל שהותר בפירוש אין כח ביד חכמים לאוסרו כאשר השריש בכמה מקומות וא"א לשלמה לגזור עליו משום שניות כיון שהתירו הנביא לדוד להדיא אבל משום מראית עין יכולין לאסרו לפי שינוי המקום והזמן כמ"ש בקעה מצא. וזהו נ"ל שפירש מהרי"ל בדברי הירושלמי. ועיין עוד פי' אחר בשו"ת ח"ס אהע"ז סי' ל"ח ד"ה מיהו:

פרק ח

הלכה ב

לא סוף דבר נפצעה אלא אפילו נימוקה וכו' עד סוף הענין. עיין ביאורו בשו"ת חת"ס אהע"ז סי' י"ז באריכות:

א"ר יוסי שמעתי הלכה כר"י בר"י בן ברוקה וכו'. עיין ביאורו בשו"ת ח"ס אהע"ז סי' י"ט:

הרי שעלתה חטטין מי מחכך והרי הוא בידי אדם כמו בי"ש. ומ"ש בפ"מ לא יתכן להרמב"ם וסייעתו דע"י חולי כשר ע"כ לע"ד דהך מ"ד ס"ל ממזר בי"ש וגם בידי אדם מי יכול להכחיש זה ע"כ ס"ל כל שתחלתו בי"ש וסופו בידי אדם אינו דומה לממזר שתחלתו ע"י אדם וגמרו בידי שמים ע"כ אם אדם פצע בו והוליד לו חולי ועי"ז ממילא נפצע בי"ש פסול דהיינו ממזר ממש אך אי משמים נולדו בו חטטים וחתכו הרופאים

וממסמסו בו אינו דומה לממזר וכשר והוה בידי אדם כביי"ש וכשר ודלא כפ"מ. ח"ס אהע"ז סי' י"ד:

פרק י

הלכה ו

אתא עובדא קומי ר' מנא ואפיק לה דהוא סבר כר"י וכו'. עיין בש"נ פ' האשה רבה וז"ל וכן אם זינתה חמותו עמו אין אשתו נאסרת עליו וכו' ובט"ז סימן ט"ו ס"ק י"ט ובשו"ת חת"ס אהע"ז סי' מ':

הלכה ח

פשיטא הדא מילתא פחות מבן כ' שהביא ב' שערות וכו'. עד כמאן דאמר אין מקבלין התראות על הספק. וכפשוטו אין לו שחר דאיך אפשר דסתם אדם המאחר לבוא שערות נאמר שנעשה גדול למפרע מבן י"ג א"כ שערות למה לנו כלל לימא כל אדם שהגיע לכלל שנותיו הרי הוא גדול וז"א דלא קיי"ל כחזקה דרבא רק למיאון. וגם חזקה היא שנאי היה לו ונשרו אבל לומר נעשה איש למפרע הוא תמוה ובפני משה לא הרגיש בזה. וענלע"ד דמיירי במי שנולדו בו סימני סריס דמיירי ביה לעיל מיניה אבל אינו סריס בודאי אלא סימני סריס נולדו בו ושוב הביא שערות קודם כ' ומזה נתברר שאינו סריס וסימן סריס שלו שינוי בעלמא בגופו הוא וביבמות פ' ע"א איתא ונולדו בו סימני סריס והביא ב' שערות פליגי רב ושמואל ופירש"י ב' שערות לאו דוקא ולירושלמי הוא דוקא אלא שבירושלמי גרסי' בהיפך ברב ושמואל מש"ס בבלי דלרב קטן היה באותה שעה וס"ל לירושלמי דמ"מ אהני לן הני שינוי שבגופו שתלינן איחור הבאת סי' גדלות בשינוי גופו הללו ונאמר איש הוא למפרע ואלו לא היה בו שינוי אלו הוה אמרינן השתא הוא דנתגדל מדלא אקדמו שערות ואתאי בזמנן אבל השתא תלינן השינוי בגופו עיכבו צאת השערות ולעולם גדול הוא למפרע ואם אחר כ' הביא לא נעשה גדול שאין כח השינוי לעכב יותר מכ' שנים ובשנת כ' פליגי רב ושמואל כן נראה לפי עניות דעתי:

פרק יד

הלכה א

דבית ינאי אמרו מפני גרירה. עיין בשאלות ותשובות חת"ס אהע"ז ח"ב סימן ג' ד"ה תחלה:

פרק טו

הלכה ח

ותהא נאמנת וכו'. עד וסיימה ופי' הפני משה רחוק ולפע"ד קושית הירושלמי הוא קושית תוס' יבמות קי"ו ע"ב ותהא נאמנת לומר מת חמי אחר שנשאת כבר לאחר.שכבר פסקה שנאת חמותה שלא תאכל שוב את הונה דאנן תנן כשם שאין נאמנות עליה וכו' פי' משום כמים הפנים אל פנים נמצא כוון שכבר נישאת ובטלה שנאת חמותה ממנה גם שנאתה בטל מחמותה ותהי עדותה נאמנת על חמותה ולא ס"ל להירושל' כתירוץ התוס' שם דגזרינן אחר נשואין אטו קודם נשואין ומשני ר"ח תפתר כשהיתה חמוה כאן וסיימיה וכפי' פני משה בזה שכבר היתה חמיה דר בכאן עם חמותה במדינה ואז היתה שונאות זא"ז ותו לא פקע שנאה ישנה אבל אה"נ אי לעולם לא היה מכירה ואומרת שמת בעלה וחמיה ונישאת שוב הותרה חמותה זהו נלפע"ד פי' הירושלמי:

פרק טז

הלכה ג

כתיב ויכו בהם אביה ועמו מכה גדולה מאד אמר ר' אבא בר כהנא וכו' ופשוט בעיני דהיה קשה לומר אחר שהמיתם במלחמה היה מנוולם כי מי התיר לו לנוולם דודאי מה שעיגן הנשים אין לו עון אשר חטא דרשות ביד המלך למעט שונאיו במלחמה שלא ירבו עליו ומכ"ש על המורדים במלכות ב"ד אבל לנוול המתים על מגן כיון שסגי ליה בשומרין אין לו רשות לנוולם ומשמעות דקרא דאביה בן רחבעם עשה כדין והישר בעיני ה' מש"ה אמר שהושיב שומרים ולא נוולם בידים וא"כ צריך טעם לאידך מ"ד וי"ל דצוה לאנשיו בשעה שהורגים במלחמה יחתכו ראשם באופן שיושחת צורתם והגבורים יכולים זאת כדפירש"י בפסוק וטרף זרוע אף קדקד. ועיין עוד בזה בשו"ת חת"ס אהע"ז ח"ר סי' נ"ג ד"ה והנה. ועיין עוד בתשו' ח"ס אהע"ז ח"ר סי' נ"ד ד"ה ובמה וד"ה שוב:

הלכה ו

האיש הזה בידו ב' גטין ובידו א' כשר וא' פסול אבד את וכו'. דברי הפני משה תמוהים דא"כ מה בין לאלתר לזמן מרובה ועוד למה לא נאמין לשליח שלא היה אצלו גט פסול. ע"כ נלפע"ד פירושו דשמה במקום שנכתב הגט שם השליכו גט שנפסל ואין פסולו ניכר כמ"ש פ"מ ג"כ ושוב כ' כשר שמסרו לשליח ואבדו בכאן וחיישינן שמא גט הפסול שנשלך ע"י סיבות נתגלגל לכאן כגון שלקחו א' לצור ע"פ צלוחיתו ואותו בא ג"כ לכאן ואבד הפסול שלו ג"כ כאן ועיין ב"ב קע"ב ע"ב בסופו פי' רשב"ם בשם ר"ח נפילה דיחיד

לא חיישינן דהו"ל לצווח על אבידתו וזה מרויחין הכא דלמה יצווח על גט פסול לצור על פי צלוחיתו זה נראה לי לפי עניות דעתי פירוש הירושלמי:

הלכה ז

מצאו כתוב בשטר מת פלוני נהרג פלוני ר' ירמיה וכו' עיין מ"ש בשו"ת חת"ס אהע"ז ח"ר סימן מ"ד ובסימן מ"ט ד"ה והנה: